

Til slut vill jag anföra några ord utur en Sermon, hällen af Herr Blesing i Strasburg år 1777 wid det tillfället denna Hjeltes Lik blef flyttat ifrån Temple neut til S. Thomas hvarrest som bekant är, hans prägtiga grafwård är uprest — en Sermon, som förorsakade nästan en Theater-sensation så at folket klappade. Läsaren må dömma af följande den unga Prästens declamation „Man har ohelgat Talekonsten i alla tidehwars. Man har sedt den nedriga Smickraren krypa wid Thronens fötter, och den lågde Panegyriken frambara et owärdigt offer för den mäktiga Lasten, och på det måttet af nedrighet måtte blifwa fullkomligt, hafwa sjelfwa Tempelen dessa sanningens yttersta friståder hundrade gånger gifwit gen-sjud af Låford slödade på blodiga Svarner och lycklige brottliga — Säggen mine Åhörare! bår jag från detta rum tofka Marchalkens af Saxen loford? Folkslag dem han öfwervunnit! Frankrike som upträgt honom! Krigare dem han danat til segren — Swaren! är Mauriz en stor menniska? Jag hör bifallet ifrån bägge stränderna af Rhenströmmen — Din tapperhet flyddade wår egendom, försäkrade oss om arf efter wåra sader, tillbakahdlt fiendens raseri — sådant är ropet från wåra stränder — Du war wår owån swars från stranden gent emot, men du wördade menskligheten, och då du åfwen för oss sökte mildra krigets beswårligheter gjorde du dit minne bland oss hjärt.

Til Förläggaren.

Jag kan ej längre ddlja min harm deröfwer, M. H. som (ehuru ganska sällan) entretenerar allmänheten med politiska reflectioner, likwäl förtiger de förträffliga och wålgörande Lagar och Inrättningar, hwarmed den Gudomlige Monarchen Joseph den II, liksom båret et nytt tidehwars i hela werlden, och låtit en blidare sol uplysa för människoslägtets lycksalighet. Wi låse knapt någon Post-Tidning som ej sägnat och förjusat oss med berättelse om sådant nya förordningar, hwarefter alla polierade folkslag i flere Secler suckat, och hwilka Philosopherne hittils förgäfves påyrkat. Sedan Tirus, Trajanus och Marcus Aurelius för 15, eller 1600:de år tillbaka styrede Roms och werldenes öden, samt utgjorde des wållust: så synes ej någon Regent hafwa wisat så mycken böjelse och werkställighet til besördrande af sine undersätares gemensamma bästa, näst likwäl war egen Store Rönung, hwilken genom sine Lagar, om dödsstraffens affkastande, Religions frlhetens antagande, barnamords förekommande, Tryckfrihetens tillåtelse, Pinlige förhödes förbjudande och en fri Spannmåls-handel m. m. föregått med exempel til de lika och enahanda författningar, som Rejsaren i samma ämnen sedermera utfärdar. Det är wål möjligt at en JOSEPH som

som människa i andre Stadgar sig mistagit, såsom angående ofrässemåns befordringsfart lika med Adelen endast efter förtjenst och skicklighet, Skråordningarnes uphållwande, Receptens författande på modersmålet, Kyrkogårdars utstyrtning utur städerna och från Kyrkorne, indragne Klosters inrättande til Barnhus, Hospiteler och Lazarettor, förbud mot betalning til Präster för Nattwardsgång och Barndop, Domstolarnes tillstånd til gistermåli i stället för lysningar, &c. Men emedertid utmärker allt detta en berömlig wilja, om ock desse politiska försök skulle mislyckas och påföljderne ej swara emot ändamålet. I alla fall äro Wi nu tefwande at gratulera, som tillkommit uti en tid, då Jordens Herrar tästa med hwarannan at göra sine Undersåtare fria, säkra, dygdige och lycklige. Himmelen beware och förlänge jämwal denne människofslägters Wälgörares lif, som för hela werlden är så dyrbart! Då Han ej kan blifwa ewig på jorden, måtte Han åtminstone öfwerlefwad den tid, tils Han fullbordat den jällsyna reformation och det storwärl, Han påbegynt, och til des at Han med Sina lysande efterdömen fått lära och tvinga de angräntfande Ahariska Despoter, at icke lysa med gyckelwärl och en bedrägelig politiqve, at med mera ömhet och mänsklighet handtera sine Undersåtare, at lika som Han upresa sin Thron uti deras Hjertan, at stadga sit wälde på deras kärlek, och således bereda sig ewiga ärestoder och lossfänger bland samtida och tillkommande slägter! . . . Men min penna är för slög at tolka den wördnad och förtjusning, hwartil Han af hela werlden gjort sig berättigad! Min affigt går ock egenteligen därpå ut at endast anmana Er Min Herre at antingen i Era ark då och då införa de författningar som från början af Kejsarens Regering utkommit, eller ock, som jag håltre skulle önska, at dem allesammans införskrifwa och öfwersätta, samt under en särskilt rubrique til trycket besordra. Jag wet at så nyttiga papper icke förbjudas på något ställe, aldrum i Sverige, affättningen kan ej sela, för min del ansvarar jag Prænumeration på flera Exemplar, ty jag känner så många som äro nyfikne at jämsföra dem med wåre egne i lika ämnen utkomne wälgörande förordningar.

Cosmopolite †).

P. S. Om något af den nya Americanska Regeringsformen och Lagboken, kunde af m. H. warda utgifwit, så gifar jag at det skulle köpas med begärlighet.

†) Jag tackar för förtroendet och löfte at besordra affättningen. Samma postdag jag inhändigade detta min Herres bref, remitterade jag straxt til min Bokhandels Commissionsirer både på Hamburg och Paris försäktragar och löften om betalning för öfköpande så af en JOSEPHS som Washingtons eller Congressens nya Lagar och Förordningar.

Sörläggaren.

Ark. 16 utkommer nästa Thorsdag kl. 8 om morgonen.

Stockholm, Tryckt hos Commissionsarien P. A. BRODIN, 1783.

Tryck-Friheten den Wälsignade.

Stockholm d. 11 December 1783.

Til min Mors Skugga *). *Anders*

Sår Månan sig i Hafwet sänker,
 Wid trädens sus och böljors swall:
 Straxt på Din graf, min Mor! Jag tänker,
 Willrådig hwart jag irra skall.
 Mellan Skogens glesa Lindar
 Jag då Din öma skugga ser
 De suckar, Du mitt öde ger,
 Förrådas utaf Westan windar.
 För branta Berg jag kletter opp,
 Mot tåknor matta armar sträcker,
 Ej Himlens . . . Echos ömkan väcker;
 Men hjertat styrks af minsta hopp.

3 tusend wilda känslors yra
 Jag rasar ner i närmsta dal;
 Där möter mig en Näcktergal,
 Jag öpnar Floret kring min lyra;
 Och begge tolka Hjertats qual.
 Då börja hufwa tårar strömma —
 O! Minne af förflyttna dar!
 En tid jag lycklig lefwat har
 Men hwarför ej en tid förglömma
 Hwaraf jag blott har saknad qwar?
 Och nu, Och nu jag skäddar Dig,
 Som i Din sann mig innesluter,
 Dit Modershjerta wällust njuter
 Wid hwarje blick, Du får af mig.
 Hur har en Gud, som trots min smärta
 Ej minsta ömkan för mig bår:
 Hur har Han kunnat skapt Dit Hjerta?
 Då Hans så oberwékligt är? —
 Nej, nej! Jag glömmet sälla tider,
 Din lefnads sol til bergning skrider,
 Då lyckans sol mig öfwerger,
 Wid hennes nedgång Du Dig dölsjer:
 3 Moln sitt hufwud Månans hölsjer,
 När stormarna han nalkas ser,
 Du seger öfwer öden winner:
 Men ack! för mig ej lugn, ej ro

Om jag til Templet flygta hinner,
 Jag dock ej någon fristad finner,
 Fast Swalor bygga der sitt bo.
 Och dessa qwal skal hoppet låtta?
 Den ej begriper, måste tro
 Och sin förrestan därpå sätta,
 Att blifwa lycklig efter detta
 Då han har upfykt Lifwets lopp.
 Så skynda då Du swaga hopp!
 Och öma Mor! Jag warse blifwer,
 Jag warse blir Din fria hamn,
 En wink Din enda Son Du gifwer:
 Han flyger i sin Moders samn.
 Om Presten (Skall det gräma mig?).
 Ej någon jord på listan kastar;
 Men från min graf med sasa hastar
 Och full af fördom korsar sig:
 Blott Samariten där sig ställer
 Och tårar, tårar, tårar säller.

För at Præsentera våra swåniska Artister intet just ett Model, men snarare en deras life, torde det tillåtas mig anföra följande om MICHEL ANGE BUONARROTTI Målare, Sculpteur och Architecte i Florens.

Det wore en olycka för Konsterna, om icke Hans namn skulle vara kändt, om man intet wiste at hans födsele war äfwen så ädel som hans förtjänst. Ifrån at han war 8 år gammal, påmint af sin bådelse och sitt geni gjorde han ej annat än ritade, Sans Föräldrar som någon gång kommo i håg sina anor, fructade at han som Artist ej skulle winna den ära som Familjen fordrade, man bad honom, man bannade honom, man straffade honom — Men såfångt, det är lättare at förfölja ett snille än at qwäswa det, och Michel Ange om han et ögnableck lämnade Blyarspennan, tog straxt Penseln.

Hans första försök war andras mästestycke, han Copierade et hufvud så wäl, at hans Lärromästare Dominique de Gherlandajo en ganska Ccelebre Målare ansåg det för Original — Måstan på samma tid företog han sig utan Råd eller hjelp en stor tafel som förestälte sin Lärromästare sitta måla tillika med alla sina Elever, den war så wacker och så förundranswärd at Dominique utan swärighet tillstod sig wara öfwerträffad af sin Discipel som då war 13 år gammal.

29 år gammal blef han kallad til Rom af Påfwen Julius den andra som wille låta hugga sin graf, Michel Ange war lika förträffelig Sculpteur som Målare) han nide i början både wänskap och heder af Julius, men omsider rådde hans afwundsmån och efter gamla Häswanans förlorades Faveuren, til och med den, at oanmäld slipa in i Påwens fångkammare, Wår Artist förtretad reste straxt ifrån Rom til Florence med tillsägelse at wille Påfwen ha honom tilbakars, skulle han få söka honom.

Det war där han målade Rådsalen som har blifwit et Studium för alla kunnare och Amateurer. Påfwen som omsider märkte hwad han förlorat i denna Stora Mannen, skref 2 gånger efter honom, och lofwade förvara Florence krig om ej Michel Ange utlämnades, han besöt då at sjelfwilligt resa tilbakars och blef i början mottagen med en utmärkt kallsinighet, han ursäktade sig så godt han kunde wid Påfwens fötter, och Julius svarade alldrig ett ord. En Prælat som närwarande wille bemedla saken

saken, trodde at Hans Helighet borde så mycket snarare tillgifwa honom som han lika med alla Målare blott kommit at fela af ensaldighet: Påswen som förtrodt at en så stor Konstnär kunde ursäcktas så illa, swarade med woreden, Det är Ni som är ensaldig, och gå ut. Prælaren upbar hela ondskan, och Michel Ange seck tillgiff och geck tillbakars til Furstens fordna ynnest, Han arbetade sedan på Påswens Büste, och då han under model-læingen frågade om han finge oocupera wänstra handen med en Bok — En Bok swarade Påswen, nej — en Wårja, jag tror mig om at kunna föra den bättre.

At opräkna denna Under-männisskans arbeten, wore ämne för en bok men ej för et blad, nog af, Han excellerade äfwen som Architeccte, hwar-af i Rom på St. Petri Kyrka äro flera wädermålen. Som Målare hade han mera energie fast mindre smak än Raphael, och framsför alt mera dris- sig och walte i sin teckning men försummade Coloriten.

Han arbetade med lika styrka ifrån sin barndom til den högsta ålder, ty han dog 90 år gammal, och hans skapande snille öfwer-gaf honom ej förån i Grafwen. Begravnings-Acten war honom wärdig, Konsterna si- rade den, all annan præct war öfynlig, Geniet borde hedra Geniet.

Michel Ange war i anseende til Personliga egenskaper ej mindre æt- ningswärd, Hans Sjal war stolt och hög, och ehuru Han hade Regenter och Furstar til sina Beskyddare, köpte Han dem aldrig genom et öwär- digt och kryppande smieker. Han wiste ärkänna wälgärningar, men Han tålte intet orättwisa och Tyranni — Han war i högsta grad sensible, hwar- på swaret til en Sin Wån bår det ojäfacktigaste wittne, samma Wån hade beklagat Hans gamla och trogna Drängs dödd.

„Min Wån; Ehuru jag skrifwer illa och ogjærna, måste jag dock
 „swara. Du wet huru Urbin är dödd, Gud har gjort mig en stor wäl-
 „gärning och tillika straffat mig hårt. Denna hederliga människan som i
 „sin lifetid wärdade sig om mig har äfwen i sitt sidsta ögonbleck tjent mig
 „med sin Lärdom icke allenast at dö, utan äfwen at längta dö, han har
 „warit i 26 års tid tillsammans med mig, det war en ärlig och sällsynt tje-
 „nare, och just då jag lämnat honom någon belöning och trodde at
 „finna i honom min ålderdomströft, miste jag honom utan annat hopp at

